

A nagykőrösi Arany János Református Általános Iskola és Óvoda több évszázados története három szálon követhető nyomon: az egyházi református népiskolák, Nagykőrösi Leánypolgári Iskola, valamint a Nagykőrösi és Dunamelléki Református Tanítóképző gyakorlóiskolája. A jelenlegi Intézmény legújabb kori története 1992-től számítható.

A reformáció nyomán születő református gyülekezetek megkezdték iskolaalapító és fenntartó tevékenységüket. A Városi Számadókönyvben 1626-ból való az első írásos adat a református elemi iskoláról. 1727-ig csak a fiúk oktatásáról tudunk. Az iskola épületei a mai iskola és a gimnázium telkén álltak. Az írott források alapján nem állapítható meg, hogy eredetileg melyik épületben működött a leányiskola. A főgimnázium (ma református általános iskola épülete) felépítése (1823-1830) után, az 1765-ös térképen látható iskolaépületek nagy részét az elemi oktatás épületrészeinek kivételével lebontották. Az 1830-as évek közepén öt fiú- és három leányosztállyal, századunk elején 3 osztályban működött a református népoktatás ill. elemi oktatás. Az alkalmazott tanítók száma 1727-ben két fő, 1885-ben 22 tanító végzett szolgálatot a város református iskoláiban. 1859-1869 közötti időkből származó népiskolai anyakönyvek tanúsága szerint a tanulók teljesítményét érdemjeggyel nem minősítették. A tanulócsoporthoz létszáma igen magas volt, általában 51-106 fő közötti. A zsúfoltság a tanulók előmenetelében nem tükröződött vissza. Az 1800-as évek második felében az egyházi iskolák épületei a város különböző pontjain álltak. Általában a református egyház, különböző alapítványok és város előljáróinak összefogásával épültek. Szép hagyomány volt, hogy az iskolát tanítójáról vagy alapítójáról nevezték el. 1839-től működő a tanítóképző gyakorlóiskolája a mai értelemben is szellemi, történeti atyja lett intézményünknek.

Az iskolánk jogelődjeinek munkáját az igazgató ellenőrizte és minősítette. Gyakori látogató volt a vezetőlelkész, a kerületi esperes, a "Népiskola szék" valamely tisztségviselője. Püspöki látogatásokra is sor került. Így 1891-ben Szász Károly, 1921-ben Ravasz László tette tiszteletét. Az oktatás, a nevelés hazafias szellemű, mély hit és erkölcsi alapozású, ugyanakkor praktikus, gazdasági jelleget is felvállalta. Az 1840-es években Szigeti Wurga János, a református líceum igazgatója sürgette a lányok elemi iskola utáni képzésének megoldását, "egy felsőbb leány-növeldé" felállítását. 1868. évi 38. törvénycikk nyomán a "Jóteköny Nőegylet" tagjai buzgólkodásának eredményeképpen készült el az első tervezet. 1869-ben a főpolgármester javaslatára 518-4189/1869. sz. alatt a polgári leányiskola alapszabályzata elfogadásra került. 1870. május 16-án ünnepélyes megnyitóval vette kezdetét az intézmény működése. 1877. február 26-án a városi képviselőtestület határozatban erősítette meg "az iskolai törvény rendeletének megfelelő leányiskola felállítását." 1877 novemberében, 35 növendékkal újraindult a tanítás. A továbblépés jelentős állomása az iskolaszék javaslatára 1651/1895. sz. alatti városi képviselőtestületi határozata értelmében (mai Mentovich u. 2. szám alatti) új iskolaépület emelése. 1905-ben került átadásra az esztétikus, a kor kívánalmainak megfelelő négyosztályos Polgári Leányiskola. Az iskola iránti érdeklődés megnőtt, stabilizálódott a tanulólétszám. Az iskola 1924-ben felvette a Lorántffy Zsuzsanna nevet. A kilenc tanárból és négy lelkészből álló tanári kar a tanügyi előírásoknak megfelelően oktatta-nevelte növendékeit. 1948-as államosítás után 8 évfolyamos iskola lett. Tíz nevelő közel 300 tanulót oktatott Székely Karola volt polgári leányiskolai igazgató vezetésével. Az 1948-as államosítás szétverte az addigi hagyományos működést.

A Tanítóképző még 1957-ig működött, tehát a református szellemiségű nevelés is eddig megmaradt a Hősök terei épületben.

Az államosított általános iskola Arany János nevét vette fel. Ma már csak sejthető, hogy a református szellemiségű tanítóképzőben végzett egykori pedagógusok miért is örülhettek ennek a névválasztásnak! A város egyik legnagyobb, szakmai munkájában színvonalas, népszerű, megyei bázisiskolává nőtte ki magát. 1970-re az iskola fennállásának 100. évfordulójára a tanulók létszáma megközelítette a 800-at, a nevelőtestület 36 fő volt.

A rendszerváltást követően a Református Egyháznak módja nyílt arra, hogy iskoláit visszakapja. 1992. július 1-vel a Református Egyházközségek fenntartói minőségben vette át az egykori Református

Gimnázium és Tanítóképző épületében működő általános iskolát 258(11-43) 1992. számú Alapító nyilatkozat szerint, Arany János Református Gyakorlóiskola néven. 1996-tól, az intézmény Alapító okirata többször is módosításra került sor.

Jelenleg az iskola a Nagykőrösi Református Egyház fenntartásában, Arany János Református Általános Iskola és Óvoda néven működik, mint a Károli Gáspár Református Egyetem Kiemelt Gyakorlóléhelye.

Az iskola vezetése, - igazgatói:

1870-től. 1870 – 72. : „Tanügyi Bizottság”, 1873 – 77. : „Iskolaszék”, 1877 – 78. : Bónis Károly, 1878 – 81. : dr. Tóth Mihály, 1881. : Magyar Antal, 1881 – 82. : Sánta Béla, 1882 – 1923. : Szurmó Ambrus, 1923 – 24. : Tóth Erzsébet, 1924 – 26. : Osváth Ferencné, 1926 – 55. : Székely Karola, 1955 – 89. : dr. Kovács Gábor, 1989 – 94. : dr. Makai Katalin, 1994 – 97. : dr. Soós Ferenc, 1997 - 2012. : Magyarné Bogár Ildikó, 2012 - 2019 : Vas János Zoltán, 2019- : Dr. Szenczi Árpád